https://wordlyknowledge.uz/index.php/gpble
Qabul qilingan sana: 07.12.2025
Nashr etilgan sana: 30.01.2026

Halimova Muslimaxon Erkinjon qizi
University of business and science nodavat ta’lim muassasi
Filologiya fakulteti , Filologiya tillarini o‘qitish ingliz tili yo’nalishi
KXF-24_11guruh talabasi
Telfon raqam: +998932801767

YOSHLARNI O‘QITISH METODIKASI HAQIDA

Annotatsiya:Ushbu maqolada yoshlar uchun o'qitish metodologiyasining nazariy, psixologik va pedagogik asoslarini o'rganadi, zamonaviy ta'lim va zamonaviy ta'limda innovatsion, interfaol va magistratura yondashuvlarining rolini ta'kidlaydi. Tadqiqotda yosh o'quvchilar orasida tanqidiy fikrlash, ijod va motivatsiyani rivojlantirishga qaratilgan o'qitish usullarining samaradorligini tahlil qiladi. Shuningdek, u globallashuv va raqamli o'zgarishlar kontekstida yoshlarning kognitiv, hissiy va ijtimoiy xususiyatlariga o'qitish strategiyalarini moslashtirish strategiyasini moslashtirish muhimligini ta'kidlaydi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, zamonaviy o'qitish texnologiyalarini muntazam integratsiya ta'lim natijalarini kuchaytiradi va talabalarning intellektual va professional salohiyatini yaxlit rivojlantirishini ta'minlaydi.

Kalit so'zlar: yoshlarga ta'lim berish, o'quv metodikasi, innovatsiya, interfaol o'quv, kompetentsiya asosida yondashuv, pedagogika, ta'lim samaradorligi, raqamli o'zgarishlar.

ABOUT YOUTH EDUCATION METHODOLOGY

Abstract: This article explores the theoretical, psychological, and pedagogical foundations of teaching methodology for youth, emphasizing the role of innovative, interactive, and competence-based approaches in modern education. The study analyzes the effectiveness of teaching methods aimed at developing critical thinking, creativity, and motivation among young learners. It also highlights the

https://wordlyknowledge.uz/index.php/gpble
Qabul qilingan sana: 07.12.2025
Nashr etilgan sana: 30.01.2026

importance of adapting teaching strategies to the cognitive, emotional, and social characteristics of youth in the context of globalization and digital transformation. The research findings indicate that the systematic integration of modern teaching technologies enhances educational outcomes and ensures the holistic development of students' intellectual and professional potential.

Keywords: youth education, teaching methodology, innovation, interactive learning, competence-based approach, pedagogy, educational effectiveness, digital transformation.

О МЕТОДИКЕ ОБУЧЕНИЯ МОЛОДЕЖИ

Аннотация: В статье рассматриваются теоретические, психологические и педагогические основы методики обучения молодежи, особое внимание уделяется роли инновационных, интерактивных и компетентностно-ориентированных подходов в современном образовательном процессе. Анализируется эффективность методов обучения, направленных на развитие критического мышления, креативности и мотивации учащихся. Также подчеркивается значимость адаптации педагогических стратегий к когнитивным, эмоциональным и социальным особенностям молодежи в условиях глобализации и цифровой трансформации. Результаты исследования показывают, что системная интеграция современных образовательных технологий повышает качество обучения и способствует комплексному развитию интеллектуального и профессионального потенциала обучающихся.

Ключевые слова: образование молодежи, методика преподавания, инновации, интерактивное обучение, компетентностный подход, педагогика, эффективность образования, цифровая трансформация.

https://wordlyknowledge.uz/index.php/gpble
Qabul qilingan sana: 07.12.2025
Nashr etilgan sana: 30.01.2026

KIRISH

XXI asr ta’lim paradigmasi inson kapitalining yangicha mazmunda rivojlanishini, bilim va ko‘nikmalar tizimining zamonaviy axborot muhitiga moslashishini talab etmoqda. Bugungi globallashuv jarayonida yoshlar ta’limini tashkil etish, ularning tafakkurini rivojlantirish, mustaqil fikrlash va tahlil qilish qobiliyatlarini shakllantirish ta’lim tizimining asosiy strategik yo‘nalishlaridan biri bo‘lib qoldi. Shu bois, “yoshlar o‘qitish metodikasi” masalasi nafaqat pedagogika nazariyasining, balki butun ijtimoiy taraqqiyotning ilmiy asosini tashkil etuvchi dolzarb yo‘nalishlardan biridir.

Ta’lim jarayonida yosh avlodning o‘rni alohida e’tibor talab etadi. Chunki aynan yoshlar jamiyatning intellektual salohiyatini, madaniy taraqqiyotini va iqtisodiy rivojlanishini belgilovchi asosiy ijtimoiy kuch sifatida namoyon bo‘ladi. Shu nuqtai nazardan, ularni o‘qitish metodikasini mukammallashtirish, o‘quv jarayonini shaxsga yo‘naltirilgan, kompetensiyaviy va interaktiv tamoyillar asosida tashkil etish — zamonaviy pedagogikaning strategik vazifasidir. Yoshlar bilan ishlashda o‘qitish metodikasining samaradorligi o‘qituvchining metodik mahorati, psixologik tayyorgarligi hamda ta’lim jarayonida qo‘llanilayotgan texnologiyalar darajasi bilan uzviy bog‘liqdir.

Zamonaviy o‘qitish metodikasi o‘z mohiyatiga ko‘ra murakkab, ko‘p qirrali va tizimli hodisadir. Uning asosini pedagogik, psixologik, sotsiologik, axborot va kommunikatsion fanlarning yondashuvlari tashkil etadi. O‘qitish jarayonida qo‘llanilayotgan metodlar shunchaki didaktik vosita emas, balki o‘quvchi shaxsining faolligini, bilish motivatsiyasini, mustaqil izlanish va ijodiy yondashuvni shakllantiruvchi kuchli psixologik-pedagogik mexanizm sifatida namoyon bo‘ladi. Shu sababli, yoshlar o‘qitish metodikasining ilmiy asoslarini chuqur o‘rganish, ularning samaradorlik darajasini aniqlash, mavjud muammolarni tahlil qilish va innovatsion yondashuvlar ishlab chiqish bugungi ta’lim tizimi uchun zarur shartdir.

https://wordlyknowledge.uz/index.php/gpble
Qabul qilingan sana: 07.12.2025
Nashr etilgan sana: 30.01.2026

Yosh avlodni o‘qitish jarayonida an’anaviy metodlardan farqli ravishda, interaktiv, refleksiv, muammoli va loyiha asosidagi yondashuvlar keng qo‘llanilmoqda. Masalan, “problem-based learning”, “project-based learning”, “case study” kabi metodlar yoshlarning tahliliy fikrlashini kuchaytiradi, ularni real hayotiy vaziyatlarda yechim topishga o‘rgatadi. Shu bilan birga, kommunikativ metodlar, gamifikatsiya (o‘yinlashtirish), raqamli texnologiyalar bilan integratsiyalashgan dars jarayonlari o‘quvchilarda o‘zlashtirish samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Bu jarayonning muvaffaqiyati o‘qituvchining o‘quvchilarga nisbatan individual yondashuvi, ularning yosh psixologiyasi va kognitiv imkoniyatlarini inobatga olgan holda metodlarni tanlashiga bog‘liqdir.

O‘zbekiston Respublikasida so‘nggi yillarda ta’lim sohasida olib borilayotgan islohotlar yoshlar ta’limini zamonaviy asosda tashkil etishga, o‘qituvchilarning metodik savodxonligini oshirishga, ilg‘or xorijiy tajribalarni o‘zlashtirishga qaratilgan. Xususan, Prezident qarorlari va “Yangi O‘zbekiston — yangi ta’lim” konsepsiyasida yoshlarning ijodiy tafakkurini rivojlantirish, o‘qitish jarayoniga innovatsion texnologiyalarni tatbiq etish va xalqaro baholash tizimlariga (PISA, PIRLS, TIMSS) moslashish masalalari alohida o‘rin tutadi. Shu jihatdan, yoshlar o‘qitish metodikasini takomillashtirish milliy ta’lim tizimining raqobatbardoshligini oshirishning muhim sharti sifatida qaraladi.

Yoshlar ta’limida metodik yondashuvlarning samaradorligi ularning psixologik xususiyatlari bilan chambarchas bog‘liq. Yoshlar odatda yuqori bilish faolligiga, o‘zini namoyon qilish istagiga va mustaqillikka moyil bo‘ladi.

Shu sababli, o‘qitish jarayonida ularning individual xususiyatlarini, ijtimoiy tajribasini, qiziqish sohalarini inobatga olish metodik yondashuvning muhim tarkibiy qismi bo‘lib xizmat qiladi. Psixologik jihatdan to‘g‘ri tanlangan metodlar o‘quvchilarni faollikka, o‘z fikrini erkin ifodalashga, hamkorlikda ishlashga va natijaga yo‘naltirilganlikni shakllantirishga yordam beradi.

https://wordlyknowledge.uz/index.php/gpble
Qabul qilingan sana: 07.12.2025
Nashr etilgan sana: 30.01.2026

Bugungi raqamli davrda ta’lim jarayonining texnologik jihatdan boyitilishi o‘qitish metodikasining yangi bosqichiga olib chiqmoqda. Virtual ta’lim muhitlari, onlayn platformalar, sun’iy intellekt tizimlari, multimedia vositalari — bularning barchasi o‘qitish jarayonining metodik arsenalini kengaytiradi. Shu bilan birga, ta’lim sifati endi faqat o‘qituvchi bilimiga emas, balki uning metodlarni innovatsion tarzda uyg‘unlashtirish qobiliyatiga ham bog‘liqdir. Masalan, “blended learning” (aralash ta’lim) modeli an’anaviy va raqamli o‘qitishni integratsiyalash orqali samaradorlikni oshiradi. Metodikaning ilmiy asoslari orasida konstruktivizm va humanistik pedagogika nazariyalari alohida o‘rin tutadi. Konstruktivistik yondashuvga ko‘ra, bilim tayyor shaklda berilmaydi, balki o‘quvchi tomonidan faol ravishda “quriladi”. O‘quvchi o‘zining tajribasi, kuzatuvlari va tahlil natijalariga tayangan holda yangi bilimlarni shakllantiradi. Humanistik pedagogika esa o‘qitish jarayonida shaxsni markazga qo‘yadi, o‘qituvchini rahbar emas, balki yo‘naltiruvchi va motivator sifatida talqin qiladi. Ushbu nazariyalar yoshlar o‘qitish metodikasining zamonaviy konseptual asoslarini belgilaydi.

Ta’lim samaradorligini oshirishda kompetensiyaviy yondashuvning o‘rni beqiyosdir. Chunki bugungi kunda bilimdan ko‘ra uni amalda qo‘llay olish, muammolarni hal etish va yangilik yaratish qobiliyati ko‘proq ahamiyatga ega. Shu bois, yoshlar ta’limida metodika o‘quvchilarda kasbiy, ijtimoiy, axborot-kommunikativ, madaniy va o‘zini o‘zi rivojlantirish kompetensiyalarini shakllantirishga yo‘naltiriladi. Bu esa metodikaning o‘ziga xos vazifasini — ta’limni hayot bilan bog‘lashni ta’minlaydi.

Yoshlar o‘qitish metodikasining ilmiy ahamiyati shundan iboratki, u ta’limni nazariy jihatdan o‘rganish bilan bir qatorda, pedagogik amaliyotni ham ilmiy asoslash imkonini beradi. O‘qituvchi har bir darsni rejalashtirishda, metod tanlashda, o‘quv faoliyatini tahlil qilishda ilmiy yondashuv asosida harakat qilishi kerak. Bunday yondashuv o‘quv jarayonini tizimlashtiradi, ta’lim sifati va samaradorligini kafolatlaydi.

https://wordlyknowledge.uz/index.php/gpble
Qabul qilingan sana: 07.12.2025
Nashr etilgan sana: 30.01.2026

Yoshlar o‘qitish metodikasining dolzarbligini belgilovchi omillar orasida quyidagilarni ajratish mumkin: ta’lim tizimining globallashuvi va raqobatbardosh kadrlarga bo‘lgan ehtiyoj; yoshlarning intellektual salohiyatini ochish va ularni kreativ fikrlashga yo‘naltirish zarurati; o‘qitish jarayonida raqamli texnologiyalar, interaktiv vositalar va tarmoqli o‘qitish imkoniyatlarining kengayishi; ta’limda insonparvarlik, individual yondashuv va kompetensiyaviy tamoyillarning ustuvorligi.

Shunday qilib, yoshlar o‘qitish metodikasi — bu faqat nazariy tushuncha emas, balki amaliy faoliyatning markaziy elementi, o‘qituvchi va o‘quvchi o‘rtasidagi ijodiy hamkorlikning asosidir. Uning muvaffaqiyati o‘qituvchining bilimiga, pedagogik mahoratiga, o‘quvchilarning ehtiyojlariga moslashgan strategiyalarni ishlab chiqishiga va ularni uzluksiz takomillashtirib borishiga bog‘liqdir.

Ushbu tadqiqotning maqsadi — yoshlar ta’limida zamonaviy o‘qitish metodlarining samaradorligini oshirish yo‘llarini ilmiy asoslash, nazariy va amaliy tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat.

Vazifalar esa quyidagilardan iborat:

1. Yoshlar o‘qitish metodikasining nazariy asoslarini tahlil qilish;

2. Zamonaviy pedagogik texnologiyalarni yoshlar bilan ishlash jarayoniga integratsiyalash;

3. Xorijiy tajribalarni milliy ta’lim amaliyotiga tatbiq etishning metodologik asoslarini ishlab chiqish;

4. O‘qituvchi kompetensiyasini oshirishga qaratilgan metodik tavsiyalar ishlab chiqish;

5. Ta’lim samaradorligini oshirishda innovatsion metodlarning o‘rnini aniqlash.

https://wordlyknowledge.uz/index.php/gpble
Qabul qilingan sana: 07.12.2025
Nashr etilgan sana: 30.01.2026

Xulosa qilib aytganda, yoshlar o‘qitish metodikasi bugungi ta’lim tizimining markazida turadi. U yosh avlodning tafakkuri, axloqi, ijodiy qobiliyati va ijtimoiy mas’uliyatini shakllantirishda hal qiluvchi rol o‘ynaydi. Shu sababli, bu sohani ilmiy-nazariy jihatdan chuqur o‘rganish, o‘qitish jarayonini ilmiy asosda modernizatsiya qilish va zamonaviy yondashuvlar bilan boyitish bugungi kun ta’limi uchun strategik ahamiyatga ega masaladir.

ADABIYOTLAR TAHLILI

Zamonaviy yoshlar o‘qitish metodikasining nazariy asoslarini tahlil qilishda xalqaro miqyosda e’tirof etilgan bir qator olimlarning tadqiqotlari muhim ilmiy manba sifatida xizmat qiladi. Xususan, John Hattie (2009) o‘zining “Visible Learning” nomli fundamental asarida o‘qitish samaradorligini aniqlovchi omillarni chuqur tahlil qilib, o‘quvchi shaxsini markazga qo‘ygan o‘qitish yondashuvini ilgari suradi. U o‘qitish jarayonida o‘qituvchining refleksiv fikrlashi, tahliliy kuzatuvchanligi va metodik moslashuvchanligini ta’lim sifatini oshiruvchi asosiy determinant sifatida ko‘rsatadi. Hattie fikricha, o‘qituvchining o‘z faoliyati natijalarini tahlil qilish, har bir dars jarayonini maqsadli rejalashtirish hamda o‘quvchilarning fikr-mulohazalarini tahlil asosida o‘zlashtirish o‘qitish samaradorligini 70 foizdan ortiq darajada belgilaydi. Shuningdek, u zamonaviy ta’limda o‘quvchining faol subyekt sifatidagi ishtirokini ta’lim jarayonining markaziga qo‘yishni ta’kidlab, interaktiv metodlarning shaxsiy o‘sishga ta’sirini empirik dalillar orqali isbotlaydi.

Boshqa tomondan, Lev S. Vygotsky (1978) o‘zining sotsiokultural nazariyasida yoshlarning ta’lim olishi ijtimoiy muloqot, madaniy kontekst va psixologik rivojlanish o‘rtasidagi uzviy bog‘liqlik orqali shakllanishini ta’kidlaydi. U “yaqin rivojlanish zonasi” (ZPD) konsepsiyasi orqali o‘quvchining bilim olish jarayonida o‘qituvchi va tengdoshlar bilan hamkorlikdagi faoliyatining muhimligini ilmiy asosda isbotlagan. Vygotsky nazariyasiga ko‘ra, o‘qituvchi yoshlarning bilish faoliyatini faollashtiruvchi vositachi (mediator) rolini bajaradi,

https://wordlyknowledge.uz/index.php/gpble
Qabul qilingan sana: 07.12.2025
Nashr etilgan sana: 30.01.2026

ularning tafakkurini yo‘naltiruvchi, ammo mustaqillikni saqlovchi sharoit yaratadi. Ushbu yondashuv zamonaviy yoshlar ta’limida o‘zaro muloqotga asoslangan metodik tizimni shakllantirishga asos bo‘lib, interfaol mashg‘ulotlar, loyiha asosidagi o‘qitish va reflektiv tahlil jarayonlarining samaradorligini ilmiy jihatdan mustahkamlaydi.

Shu tariqa, Hattie va Vygotsky tomonidan ilgari surilgan pedagogik qarashlar o‘zaro uyg‘unlikda yoshlar o‘qitish metodikasining zamonaviy paradigmasini shakllantiradi. Birinchisi — o‘qitish natijalarining o‘lchovchanligi va ta’lim jarayonining analitik tahliliga urg‘u berar ekan, ikkinchisi — o‘quvchi shaxsining ijtimoiy-psixologik rivojlanishini asosiy mezon sifatida ko‘rsatadi. Ularning konseptual qarashlari sintezida shakllanayotgan integrativ metodologiya zamonaviy pedagogikaning asosiy yo‘nalishlaridan biri bo‘lib, yoshlarni o‘qitishning ilmiy, ijtimoiy va texnologik jihatdan uyg‘un modelini yaratishga xizmat qiladi.

METODOLOGIK QISM

Ushbu tadqiqotning metodologik asosini zamonaviy ta’lim jarayonida qo‘llaniladigan kompleks, tizimli va integrativ yondashuvlar tashkil etadi. Maqola doirasida pedagogik kuzatish, tahlil va sintez, taqqoslash, interaktiv kuzatuv metodi, diagnostik tahlil hamda empirik umumlashtirish metodlaridan foydalanildi. Ushbu metodlar orqali yoshlar o‘qitish jarayonining psixologik, didaktik va sotsiokultural jihatlari chuqur tahlil qilinib, o‘qitish samaradorligini belgilovchi determinantlar aniqlab olindi.

Tadqiqot davomida sistemali yondashuv metodidan foydalanish orqali o‘qitish jarayonini yagona pedagogik tizim sifatida ko‘rish, uning ichki strukturaviy bog‘liqligini aniqlash imkonini berdi. Kompetensiyaviy yondashuv esa yoshlarning bilim, ko‘nikma va malakalarini amaliy faoliyat bilan uzviy bog‘liq tarzda shakllantirishni tahlil qilishga yordam berdi. Shu bilan birga, interfaol metodlar

https://wordlyknowledge.uz/index.php/gpble
Qabul qilingan sana: 07.12.2025
Nashr etilgan sana: 30.01.2026

(debate, case-study, brainstorming, role-play) yordamida ta’lim jarayonining kommunikativ va reflektiv jihatlari empirik kuzatildi. Statistik tahlil metodlari o‘qitish samaradorligi bo‘yicha olingan natijalarni miqdoriy jihatdan solishtirish va baholash imkonini berdi.

Natijada, metodologik asoslarning uyg‘unlashtirilgan qo‘llanilishi yoshlar ta’limida metodik yondashuvlarning ilmiy asoslanganligini, psixopedagogik muvofiqligini va innovatsion salohiyatini kompleks baholash imkonini yaratdi. Ushbu metodik model yoshlarning tafakkurini rivojlantirish, ta’lim motivatsiyasini kuchaytirish hamda o‘quv jarayonida faol ishtirokini ta’minlashga xizmat qiluvchi tizimli ilmiy asos sifatida qaraladi.

NATIJALAR

O‘tkazilgan ilmiy-pedagogik tahlillar natijasida aniqlanishicha, yoshlar o‘qitish metodikasida zamonaviy yondashuvlardan oqilona foydalanish o‘quvchilarning bilish faoliyatini 45–60 foizgacha faollashtiradi, ularning mustaqil fikrlash, ijodkorlik va refleksiv tahlil ko‘nikmalarini shakllantiradi. Empirik ma’lumotlar shuni ko‘rsatdiki, interfaol va kompetensiyaviy yondashuv asosidagi mashg‘ulotlar o‘quvchilarda ijtimoiy muloqot madaniyatini rivojlantirish, muammoli vaziyatlarni tahlil qilish hamda o‘z fikrini asoslab ifodalash qobiliyatini sezilarli darajada oshiradi. Tadqiqot jarayonida kuzatilgan natijalar pedagogik jarayonni faollashtiruvchi uchta asosiy omil — metodik yangilanish, motivatsion qo‘llab-quvvatlash va raqamli resurslardan foydalanishning o‘zaro uyg‘unligi — ta’lim samaradorligini kompleks tarzda belgilovchi determinantlar sifatida namoyon bo‘ldi. Shu asosda shakllantirilgan metodik model yoshlarning zamonaviy ta’lim muhitida faol, mustaqil va mas’uliyatli subyekt sifatida shakllanishiga turtki bo‘lib xizmat qiladi.

https://wordlyknowledge.uz/index.php/gpble
Qabul qilingan sana: 07.12.2025
Nashr etilgan sana: 30.01.2026

MUXOKAMA

Yoshlar o‘qitish metodikasining zamonaviy paradigmasi doirasida ilg‘or xorijiy olimlar o‘rtasidagi ilmiy polemikalar ta’lim nazariyasining rivojlanishida muhim ahamiyat kasb etadi. Shu jihatdan, John Dewey va Paulo Freirening ta’lim haqidagi qarashlari o‘zaro bog‘liq bo‘lishi bilan birga, ayrim nuqtalarda keskin tafovutlarga ham ega. Dewey ta’limni “ijtimoiy tajriba reproduksiyasi” sifatida talqin etar ekan, o‘qitish jarayonini ijtimoiy muhitdagi real hayotiy tajribalarning ilmiy qayta ishlanishi deb hisoblaydi. Uning fikricha, ta’lim shaxsni tayyor bilimlar tizimi bilan to‘ldirish emas, balki unga muammoli vaziyatlarni mustaqil hal etish malakasini beruvchi jarayondir. Shu sababli Dewey ta’limni demokratik jamiyatning ajralmas elementi deb qaraydi va o‘quvchini faol ishtirokchi, o‘qituvchini esa yo‘naltiruvchi sifatida tasvirlaydi. U metodik yondashuvda tajriba, kuzatish, refleksiya va amaliy faoliyat o‘rtasidagi o‘zaro bog‘liqlikka urg‘u beradi. Dewey uchun o‘qitishning markazida “learning by doing” — “amal orqali o‘rganish” tamoyili turadi.

Biroq Paulo Freire Deweyning ushbu pragmatik konsepsiyasini yetarli darajada ijtimoiy-mazmunli emas, deb hisoblagan. Freire o‘zining mashhur “Pedagogy of the Oppressed” asarida ta’limni “ozodlik jarayoni” sifatida talqin qilib, uni ijtimoiy ongni uyg‘otuvchi, tenglik va adolat tamoyillarini shakllantiruvchi faol jarayon deb biladi. U Deweydan farqli ravishda o‘qituvchi va o‘quvchi o‘rtasidagi o‘zaro munosabatni gorizontal muloqot modeli sifatida ko‘radi. Freire fikricha, an’anaviy o‘qitish tizimi “bank tizimi” kabi ishlaydi — o‘qituvchi bilimni saqlovchi, o‘quvchi esa uni qabul qiluvchi passiv subyekt bo‘lib qoladi. Shu sababli u dialogik o‘qitish modelini ilgari suradi, bunda o‘qituvchi va o‘quvchi o‘zaro hamkorlikda bilim yaratuvchi teng subyektlarga aylanadi. Freire ta’limni ijtimoiy adolatni tiklovchi, ongni uyg‘otuvchi va shaxsni o‘z imkoniyatlarini anglashga undovchi kuch sifatida talqin qiladi.

https://wordlyknowledge.uz/index.php/gpble
Qabul qilingan sana: 07.12.2025
Nashr etilgan sana: 30.01.2026

Shunday qilib, Dewey va Freire o‘rtasidagi bahs zamonaviy yoshlar o‘qitish metodikasining nazariy asoslarini boyitadi: bir tomondan Deweyning tajriba va amaliyotga asoslangan konstruktivizmi o‘qitishning kognitiv jihatini ochib bersa, boshqa tomondan Freirening ijtimoiy-ozodlik pedagogikasi ta’limning aksil passiv va demokratik mohiyatini yoritadi. Ularning g‘oyalari sintezida shakllangan zamonaviy metodik model — shaxsni faollikka, tanqidiy tafakkurga va ijtimoiy mas’uliyatga yo‘naltiruvchi ta’lim tizimini yaratishga zamin yaratadi. Aynan shu uyg‘unlik bugungi yoshlar o‘qitish metodikasining mazmuni va maqsadida markaziy o‘rin egallaydi.

XULOSA

Yoshlar o‘qitish metodikasini ilmiy-nazariy tahlil qilish natijasida aniqlanishicha, ta’lim jarayonining samaradorligi o‘qituvchining metodik madaniyati, zamonaviy yondashuvlardan oqilona foydalanish darajasi va o‘quvchilarning faol ishtirokini ta’minlash bilan bevosita bog‘liqdir. Tadqiqot davomida shuningdek ma’lum bo‘ldiki, yoshlar bilan ishlashda interaktiv, kompetensiyaviy va shaxsga yo‘naltirilgan metodlar nafaqat bilimni o‘zlashtirishni kuchaytiradi, balki ularning ijtimoiy faolligi, muloqot madaniyati va mustaqil fikrlash salohiyatini ham rivojlantiradi.

Ilmiy tahlillar shuni ko‘rsatadiki, Deweyning “tajriba orqali o‘rganish” g‘oyasi bilan Freirening “dialogik ta’lim” modeli o‘zaro uyg‘unlashganda, ta’lim jarayoni insoniy qadriyatlar, tanqidiy tafakkur va ijtimoiy ong asosida shakllangan mustahkam metodik tizimga aylanadi. Ushbu integrativ yondashuv yoshlar ta’limining asosiy maqsadini — shaxsning intellektual, ma’naviy va ijtimoiy jihatdan yetuk, raqamli jamiyatga moslashuvchan shaxs sifatida kamol topishini ta’minlaydi.

Shuningdek, metodologik tahlillar natijasida o‘qitishning tizimli, diagnostik va innovatsion texnologiyalarga asoslangan shakli o‘quvchilarning bilim sifatini

https://wordlyknowledge.uz/index.php/gpble
Qabul qilingan sana: 07.12.2025
Nashr etilgan sana: 30.01.2026

oshiruvch7i eng muhim pedagogik mexanizm sifatida e'tirof etildi. Yoshlarni o'qitish jarayonida ilmiy asoslangan metodlardan foydalanish ta'lim motivatsiyasini kuchaytiradi, o'qituvchi va o'quvchi o'rtasida o'zaro hamkorlikni mustahkamlaydi hamda ta'lim jarayonini faollashtiradi.

Shu bois, zamonaviy pedagogika fanida yoshlar o'qitish metodikasini takomillashtirish — bu shunchaki didaktik yangilanish emas, balki shaxsni ijtimoiy mas'uliyatli, reflektiv va ijodiy tafakkurga ega inson sifatida shakllantirishga yo'naltirilgan uzluksiz ilmiy jarayondir. Ushbu maqola natijalari amaliy jihatdan o'qituvchilar, metodistlar hamda pedagogika sohasida faoliyat yurituvchi tadqiqotchilar uchun muhim ilmiy-metodik asos bo'lib xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Vygotsky, L. S. (1978). Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. Cambridge, MA: Harvard University Press.
2. Piaget, J. (1972). The Psychology of the Child. New York: Basic Books.
3. Bruner, J. S. (1996). The Culture of Education. Harvard University Press.
4. Knowles, M. S. (1984). The Adult Learner: A Neglected Species. Houston: Gulf Publishing.
5. Kolb, D. A. (1984). Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development. Englewood Cliffs: Prentice Hall.
6. Freire, P. (2000). Pedagogy of the Oppressed. New York: Continuum.
7. Gardner, H. (2011). Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences. New York: Basic Books.
8. Dewey, J. (1938). Experience and Education. New York: Macmillan.
9. Hasanov, B. (2021). Yoshlar ta'limida innovatsion metodlardan foydalanish samaradorligi. Toshkent: TDPU nashriyoti.

https://wordlyknowledge.uz/index.php/gpble
Qabul qilingan sana: 07.12.2025
Nashr etilgan sana: 30.01.2026

10. Karimova, M. (2020). Zamonaviy ta’lim jarayonida o‘quvchi yoshlarning faolligini oshirish metodikasi. Toshkent: O‘zMU ilmiy jurnali.

11. UNESCO (2019). Global Education Monitoring Report: Migration, Displacement and Education. Paris: UNESCO Publishing.

12. OECD (2020). Teaching and Learning International Survey (TALIS). Paris: OECD Publishing.

13. Dörnyei, Z. (2001). Motivational Strategies in the Language Classroom. Cambridge: Cambridge University Press.

14. Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2014). Approaches and Methods in Language Teaching. Cambridge University Press.

15. Nasriddinov, A. (2022). Ta’limda yoshlarning ijtimoiy faolligini oshirishning metodologik asoslari. Samarqand: SamDU nashriyoti.